

KAJ JE BILO TUKAJ NEKOČ

Območje občine Škofljica je bilo poseljeno že v davnini. Prvi znani sledovi so iz mezolitika (srednje kamene dobe - od **11.000 do 7.000 let pr.n.š.**), in sicer **konice iz kosti in rogovine**, ki so jih izkopali na **Bregu pri Škofljici** in jih danes hranijo v Mestnem muzeju v Ljubljani.

Že v eneolitski (mlajši kameni) dobi so bile v bližini Škofljice (med Škofljico in Igom) kar tri skupine **mostišč** tedanjih prebivalcev, ki so imeli svoja **domovanja na vodi** in sicer kolišče ob Resnikovem prekopu (5.000 pr. n.š.), kolišče ob Maharskem prekopu (4.000 let pr.n.š.) in Dežmanova kolišča ob Partovskih kanalih (3.000 pr.n.š.).

Prikaz, kako naj bi izgledalo koliščarsko naselje nekoč:

Evidentirana arheološka najdišča, pričajo o tem, da so na širšem območju Škofljice in vasi, nekoč, daleč v davnini, tu že živeli ljudje. Ta najdišča so bila:

- Ljubljansko barje - najdbe iz vseh arheoloških obdobij od paleolitika do srednjega veka.
Med pomembnejše ostaline sodijo prazgodovinska kolišča.

- Lavrica , Grmez, Babna Gorica, Molnik, Lanišče, Breg, Pijava Gorica, Gradišče nad Pijavo Gorico, Klada, Vrh nad Želimljami.

Najdeni so bili različni arheološki ostanki: ostanki **naselbin, grobišč, cest**.

Spoznaj kulturno dediščino tvojih krajev

Za **kulturni spomenik državnega pomena** sta razglašeni cerkev sv. Simona in Jude Tadeja na Pijavi Gorici, hiša Želimlje 9 in Grad Lisičje.

Za nekatere druge stavbe so pripravljene predlogi za razglasitev spomenikov lokalnega pomena: Želimlje - graščina Namršelj, Škofljica - domačija pri Špančku, Orle - domačija Orle 11, Srednja vas pri Lavrici - domačija Srednjevaška 85, Škofljica - domačija Šmarska 28, Glinek - domačija Glinek 7, Pijava Gorica - hiša Pijava Gorica 11 in Vrh nad Želimljami - gospodarsko poslopje severno od hiše Vrh 9.

Verjetno veš, kje se nahaja grad Lisičje. Kje pa se nahaja daleč naokrog največji toplar – Robežnikov toplar na Škofljici?

Grad Lisičje

Dvorec Lisičje v istoimenskem zaselku nad Laniščem pri Škofljici je v prvi polovici 16. stoletja sezidal Pankracij Baričevец. Včasih je bila v njem bogata **knjižnica** in **zbirka starin**, grajska kapela pa je bila lepo poslikana. Ohranjen je lep kamnit polkrožno zaključen portal. Do nedavnega je bil v njem državni arhiv.

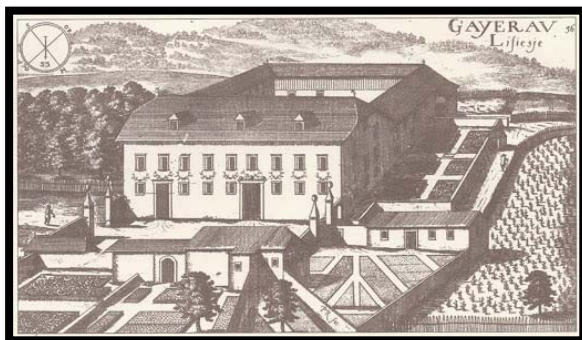
Dvorec Namršelj

V 15. stoletju so Auerspergi pozidali v Želimljah lovski dvorec Namršelj (Hammerstill), večje enonadstropno poslopje s strmo dvokapno streho, bolj podobno pristavi kot gradiču. Predelano enonadstropno poslopje z vhodnim stolpastim prizidkom je sedaj v privatni lasti.

Toplarji

Med kulturno dediščino štejemo tudi okrog **130 lesenih toplarjev**, ki so evidentirani v občini. Med njimi je najbolj imeniten Robežnikov toplar na Škofljici, ki je največji daleč naokrog.

Grad Lisičje nekoč in danes:

Lahko verjameš, da v bližini tvojega kraja stoji toliko resnično dolgooo nazaj zgrajenih cerkva?

GRADIŠČE - podružna cerkev sv. Primoža in Felicijana

Prvič je omenjena v popisu inventarja cerkve iz leta **1632**, je pa še bistveno starejša. V zvoniku visi zvon iz leta 1767.

GUMNIŠČE - podružna cerkev sv. Duha

Cerkev se prvič omenja leta **1526** v popisu kranjskih cerkvenih dragocenosti. Pod zvonikom se je ohranila freska sv. Katarine, delo furlanskih slikarjev iz okoli **1400**. Cerkev ima tri oltarje.

LANIŠČE - podružna cerkev sv. Uršule

Kraj je prvič omenjen v pisnih virih **29. oktobra 1228**, cerkev pa leta **1526**. **Na freski Uršuline smrti je prvič v Sloveniji narisana pokrajina.**

PIJAVA GORICA - podružna cerkev sv. Simona in Jude Tadeja

Kraj se prvič omenja leta **1356**, cerkev pa leta **1619**.

Cerkev je razglašena za kulturni spomenik.

ŠKOFLJICA - župnijska cerkev sv. Cirila in Metoda.

Zgrajena je bila **1986** leta po načrtih **arhitekta Franceta Kvaternika**.

Križev pot na južni steni je delo kiparja Staneta Jarma, barvna okna v kapeli so delo slikarke Veselke Šorli Puc. Sliko zadnje večerje je naslikal akademski slikar Krištof Zupet iz Ljubljane.

VRH NAD ŽELIMLJAMI - podružna cerkev sv. Petra

Cerkev stoji na vrhu Zakope (580 m). V pisnih virih je prvič omenjena leta **1632**.

Celotna cerkvena oprema je pogorela v požaru med drugo svetovno vojno, ohranil se je le gotski krilni oltarček Matere Božje. Nedavno je cerkev dobila nov oltarni kip sv. Petra.

ŽELIMLJE - župnijska cerkev sv. Vida

Vas se prvič omenja leta **1300**, cerkev pa v vizitaciji (popisu inventarja) leta **1632**. Sedanja župnijska cerkev sv. Vida je bila zgrajena l. 1886.